

Statenmededeling

Onderwerp

MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie

Datum

2 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4419688

PS: 4422648

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het voornemen om het MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie over te laten gaan van verkenningsfase naar besluitvormings-/realisatiefase en daarmee in de begroting 2019 voor te stellen om hier 2,25 miljoen uit de algemene middelen voor ter beschikking te stellen.

Aanleiding

Zoals benoemd in het Kader Erfgoed willen we de Zuiderwaterlinie als geheel en in de vijf deelgebieden ('Stellingen') verder ontwikkelen als icoon die richtinggevend is voor (gebieds-)ontwikkeling i.r.t. (ruimtelijke) opgaven van de toekomst, zoals klimaatadaptatie en waterveiligheid. We willen de Zuiderwaterlinie daarnaast beter zichtbaar maken en de belevingswaarde verhogen en zien daarbij volop potentie i.r.t. de vrijetijdseconomie, o.a. voor meerdaags (herhaal)bezoek.

In de Perspectiefnota 2018 is de Zuiderwaterlinie in de verkenningsfase van het MIPP opgenomen.

23 partijen¹ dragen op basis van eigen rol, taak en mogelijkheden bij aan de ontwikkeling van de Zuiderwaterlinie als samenhangend geheel en als richtinggevend thema voor (vrijetijds-)economie, ruimtelijke opgaven (natuur, water, landschap, infrastructuur en stedenbouw) en andere vormen van gebiedsontwikkeling.

Met de partners is in 2017 een korte termijn uitvoeringsprogramma ontwikkeld (de 'Linieplanner'), om de Zuiderwaterlinie in de periode 2017 t/m 2019

¹ De 23 partijen in de Zuiderwaterlinie Alliantie zijn: Gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen, Moerdijk, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout, Breda, Waalwijk, Heusden, 's-Hertogenbosch, Vught, Sint-Michielsgestel, Oss en Grave, De 3 waterschappen verenigd in de Noord-Brabantse Waterschapsbond, ANWB, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, de Nederlandse Vereniging van Vestingsteden, ErfgoedBrabant, KunstLoc Brabant en VisitBrabant.

nationaal en internationaal te positioneren als totaalproduct in aanbod voor bezoekers. Dit programma is nu volop in uitvoering en zorgt in 2018 al voor de nodige spin-off: tijdens het Europees Jaar van het Erfgoed staat de Zuiderwaterlinie nationaal en internationaal extra in de schijnwerpers. Dit doen we o.a. door een tweetal events in juni en september.

Datum

2 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4419688

PS: 4422648

De Linieplanner is echter ook een vliegwieltje voor lange termijn ontwikkeling. Daartoe is in het Programmteam en Stuurgroep Zuiderwaterlinie besloten om, naast de uitvoering van de Linieplanner, 2018 en 2019 ook te gebruiken om gezamenlijk te werken aan visie en programma voor de langere termijn (vanaf 2019). Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de vijf Stellingen van de Zuiderwaterlinie: zij willen, parallel aan een visie en programma voor de Zuiderwaterlinie als geheel, daar ook een regionale uitwerking van maken.

Met de partners is de visievorming en meerjarenprogrammering voor de Zuiderwaterlinie als vector voor (gebieds-)ontwikkeling na 2019 inmiddels opgestart. Het MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie beoogt kansrijke initiatieven in de 5 stellingen van de Zuiderwaterlinie, die in 2019 kunnen worden gestart en die niet op visie en meerjarenprogrammering kunnen wachten, mogelijk te maken.

Bevoegdheid

Het MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie gaat nu naar de besluitvormingsfase. In deze fase stemmen Uw Staten in met de definitieve scope en met de maximale aanvullende provinciale bijdrage uit de algemene middelen.

Via de P&C-cyclus geven Uw Staten richting aan de sleutelprojecten en biedt dit gelegenheid om bij te sturen. Na uw besluitvorming op 9 november 2018 zullen Uw Staten de voortgang van de realisatie bewaken.

Gedeputeerde Staten nemen op basis van de verkenningen besluiten over provinciale rolneming in (deel-)projecten. Het is de taak van ons college om over dit MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie tijdig te rapporteren en te verantwoorden over besluitvorming en realisatie via de P&C-cyclus.

Kernboodschap*1. Belang Zuiderwaterlinie voor Brabant*

De geschiedenis van Nederland en het water is een uniek cultuurhistorisch verhaal. Al eeuwenlang verdedigen we ons niet alleen tegen het water maar gebruiken we het water ook om ons te verdedigen. Dat zien we terug in een ingenieus stelsel van waterlinies dat dwars door ons land heen loopt. De Zuiderwaterlinie is daarvan de oudste, langste en meest benutte linie. De linie loopt in Brabant van Bergen op Zoom in het westen tot Grave in het meest oostelijke puntje, en verbindt elf historische Brabantse vestingsteden met elkaar.

Het is een samenhangend stelsel van waterstaatkundige werken, landschap en militaire werken. De linie is niet alleen belangrijk militair erfgoed maar ook een culturele grens: tussen noord en zuid, rooms-katholiek en protestant, zand en klei, de harde en de zachte 'g'. De Zuiderwaterlinie vertelt ruim 350 jaar

Brabantse militaire historie, van het eind van de middeleeuwen tot en met de Koude Oorlog en de bijzondere positie die Brabant heeft gehad als buffer voor Holland. Het is daarmee een belangrijk icoon voor de verhaallijn 'Bevochten Brabant' uit het Kader Erfgoed 2016-2020.

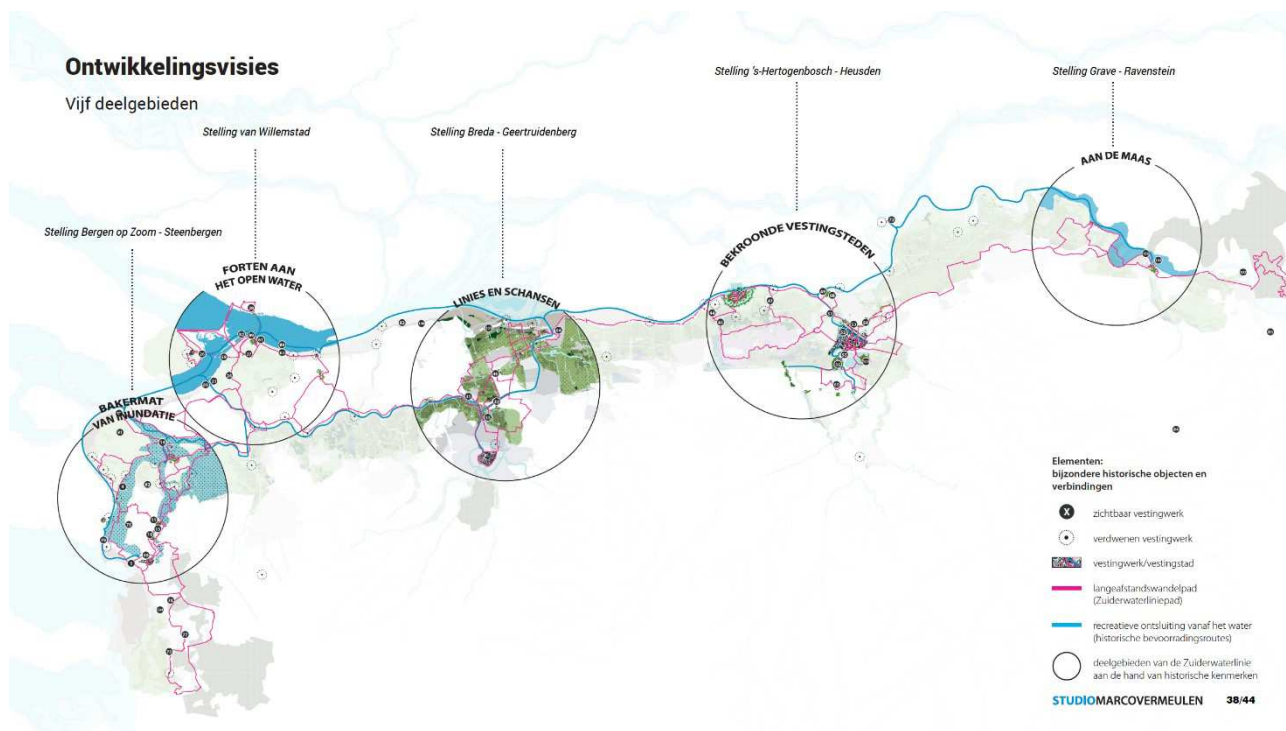
Datum

2 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4419688

PS: 4422648



2. Maatschappelijke meerwaarde Zuiderwaterlinie

De Zuiderwaterlinie is een icoon voor het erfgoedbeleid en verbindt het verhaal aan andere Brabantse doelen: inundatiegebieden i.r.t. klimaatadaptatie en waterveiligheid, het Brabants natuurnetwerk, ruimtelijke kwaliteit en landschapsonwerp, vrijetijdseconomie en mobiliteit. Erfgoed is een 'waarde-vermeerderaar' voor het omliggende (ruimtelijke- en vastgoed-) ontwikkelingen en het kan de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van steden en regio's vergroten. Erfgoed is een belangrijke vestigingsplaatsfactor in de hedendaagse betekenis-economie, waarin steden en regio's met elkaar concurreren om bezoekers, bedrijven en bewoners.

Met de Zuiderwaterlinie creëren we met partners een cultuurtoeristische bestemming van formaat. Daarmee delen partners in een gezamenlijk, toonaangevend cultuur-toeristisch aanbod en krachtige promotie voor de (inter-) nationale markt. Met het vermarkten van de Zuiderwaterlinie wordt de toeristische potentie in de stellingen en op de verschillende locaties substantieel versterkt en wordt ook bijgedragen aan meerdaags verblijf en herhaalbezoek in Brabant. Met samenwerking binnen het Zuiderwaterlinienetwerk creëren we eveneens (cultuurhistorische) massa. De potentie van de beleevingswaarde van de Zuiderwaterlinie als totaal hangt in belangrijke mate samen met de wijze

waarop de Zuiderwaterlinie binnen de stellingen verder vorm krijgt. De vestingsteden aan de Zuiderwaterlinie ontvangen nu gezamenlijk reeds 4 à 5 miljoen bezoekers per jaar: een enorm potentieel voor meerdaags (herhalings-) bezoek en voor onderlinge verwijzing.

Datum

2 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4419688

PS: 4422648

3. Opstellen lange-termijn visie en meerjarenprogramma wordt unaniem omarmd door de partners

Alle stellingen willen hier tijd en energie in steken, en zien voor Stuurgroep en Programmteam Zuiderwaterlinie een coördinerende rol weggelegd. De visie verbindt het verhaal van de Zuiderwaterlinie aan andere doelen met betrekking tot klimaatadaptatie, natuur, ruimtelijke kwaliteit, vrijetijdseconomie en mobiliteit. Met de partners is voor de zomer het traject van visie en meerjarenprogrammering voor de Zuiderwaterlinie na 2019 opgestart. In het voorjaar van 2019 wordt visie en meerjarenprogramma in concept opgeleverd.

4. Er zijn verschillen in opgave per stelling

Niet alle grote ruimtelijke opgaven spelen in elke stelling in dezelfde mate. Het doel van de visie en meerjarenprogramma voor de Zuiderwaterlinie is om dit als geheel in beeld te brengen en dit vervolgens per Stelling met de partners verder uit te werken.

5. Er liggen nu kansrijke projecten klaar op stellingniveau die niet op lange-termijn visie en meerjarenprogramma kunnen wachten

Het gaat om projecten die in de vijf stellingen de zichtbaarheid en toegankelijkheid van de Zuiderwaterlinie versterken voor bezoekers. De projecten hebben betrekking op de versterking of ontsluiting van een specifieke locatie die naar verwachting veel spin-off zal genereren binnen de stelling en zijn een belangrijke stap in de verbetering van de (toeristische) infrastructuur in de stelling. Daarbij is verbinding over water een terugkerend thema. In bijlage 1 is een overzicht van kansrijke projecten per stelling opgenomen. De lijst met projecten bevat die projecten waar nu al cofinanciering vanuit de partners voor beschikbaar is. De lijst is niet limitatief: er zijn meer plannen die klaarliggen, waarvoor partners echter nog cofinanciering moeten organiseren. De verwachting is dat hier uiterlijk januari 2019 duidelijkheid over komt. Per stelling zal een samenhangend investeringsbesluit worden voorbereid. Om initiatieven van partijen die zich nu voordoen, die bijdragen aan de bredere maatschappelijke doelen van het Sleutelproject Zuiderwaterlinie én de op te stellen visie Zuiderwaterlinie te kunnen ondersteunen, wordt het MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie nu van verkenningsfase naar uitvoerings-/realisatiefase gebracht.

Consequenties

1. De provincie investeert in het MIPP Sleutelproject Zuiderwaterlinie

Om goed in te kunnen spelen op het tempo en de behoefte in de vijf Stellingen, stellen we aan PS voor om bij de Begroting 2019 de totale bijdrage van €2,25 miljoen beschikbaar stellen voor alle (deel)projecten binnen de Zuiderwaterlinie.

Op het moment dat één of meerdere (deel)project(en) gereed is/zijn voor besluitvorming, zal de concrete bijdrage ter besluitvorming worden voorgelegd aan GS. De Provinciale cofinanciering voor het Sleutelproject Zuiderwaterlinie betreft maximaal 50% per deelproject en gaat om een maximumbedrag op basis van de bijdrage voor de Zuiderwaterlinie uit het Kader Erfgoed 2016-2020. Wanneer uit de vijf Stellingen voor een lager bedrag aan cofinanciering wordt voorzien, zal de provinciale bijdrage ook lager uitvallen.

Datum

2 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4419688

PS: 4422648

Europese en internationale zaken

*

Communicatie

Over het besluit wordt een persbericht uitgebracht, na vaststelling door GS. Het maakt weliswaar onderdeel uit van de begroting, maar zeker gezien de aandacht voor de Zuiderwaterlinie in dit Europees jaar van het Erfgoed is het verstandig een dergelijke grote investering in het grootste erfgoed van Brabant actief naar buiten te brengen. Het persbericht wordt gedeeld op de eigen website, en op de site Zuiderwaterlinie.nl.

Vervolg

- Verwerking in de begroting 2019: november 2018
- Investeringsbesluit(en) per stelling: november 2018 - februari 2019
- Start uitvoering projecten per stelling: 2019
- Vaststelling lange termijn visie en acties Zuiderwaterlinie 2020 – 2024: najaar 2019

Halfjaarlijks zal aan Uw Staten worden gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van dit MIPP project en zal waar nodig en mogelijk door Uw Staten kunnen worden bijgestuurd.

Bijlagen

1. Overzicht deelprojecten Zuiderwaterlinie
2. Format MIPP begroting 2019 Zuiderwaterlinie

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: mevrouw M.L.P. van Mook, (073) 680 88 78,
mvmook@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer J.A. Findhammer, (073) 681 25 94,
jfindhammer@brabant.nl.

Datum

2 oktober 2018

Documentnummer

GS: 4419688

PS: 4422648